

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Dünya Basın Endeksi sıralamasında 154. sırada olan Türkiye'de, gazetecilerin mesleki güvenceleri gözaltı ve tutuklama riski ile tehdit altındadır. Neredeyse her hafta gazetecilere yönelik fiziksel saldırı, ev baskını, gözaltı, mahkeme, tutuklama ve hapse atma haberleri kamuoyuna yansımaktadır. Türkiye'de gazetecilere yönelik söz konusu hukuksuz uygulamalar ve saldırıların sansür ve otosansüre neden olduğu son dönemlerde, mesleğinin gereğini yerine getiren birçok gazeteci hedef haline getirilmektedir. Sosyal medyaya yönelik yapılan kısıtlamalardan, TELE 1 kanalına verilen "ekran karartma" yaptırımına varana kadar birçok hukukdışı uygulama; iktidarın uygulama ve politikalarının eleştirilmesine kısıt getirmeyi amaçlamaktadır. Demokratik bir ülkenin temellerinden biri olan özgür medyanın ve eleştirel yaklaşımın önü fiili saldırılarla kesilmektedir. Ülkesinde uzakta olan, hakkında soruşturma ve kovuşturmalar devam eden yüzlerce basın emekçisi dışında 75 kişinin halen tutuklu olduğunu Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın verileri ifade etmektedir. Bazı raporlarda bu sayının 90 kişinin üzerinde olduğu da ifade edilmektedir.

Türkiye'de birçok konuda olduğu gibi basın alanında da çoklu bir hukuk uygulandığı iddia edilmektedir. Bir yanda halkın vergileri ile finanse edildiği iddia edilen, basın ilan kurumunun reklam desteği ile ayakta tutulan ve RTÜK denetimi istisnai olan bir "basın akımı" mevcuttur. Bu basın kapsamında hakarete varan birçok değerlendirme, analiz, yorum, haber ve benzeri durum oluşmasına rağmen herhangi bir soruşturma/kovuşturma yapılmamakta ve durumlar "düşünce özgürlüğü" kapsamında değerlendirilmektedir. Öte yandan kendi öz dinamikleri ile habercilik yapan ve iktidarın uygulamalarını hakaret içermese de eleştiren birçok basın emekçisi ve gazeteci soruşturma hışmına maruz kalmaktadır.

Van'da 7 Eylül 2020 tarihinde evi basılarak göz altına alınan Gazeteci Oktay Candemir'in göz altına alınma gerekçesinin "bir televizyon dizisinin karakterlerine yönelik eleştirisi olduğu" kamuoyuna yansımıştır. Van yerelinde ve ulusal/uluslararası basın kuruluşlarında haber ve yorum yazıları çıkan bir gazetecinin evinin basılarak böyle bir gerekçe ile gözaltına

alınması uluslararası hukuka, anayasaya, demokratik toplumun gereklerine ve gazetecilik mesleğinin ilkelerine saldırıdır. Hukuki bir gerekçe gösterilmeden evine yapılan baskınla gözaltına alınan Gazeteci OKTAY Candemir'in tüm dijital materyallerine el konulmuş, pandemi koşullarına rağmen gerekçesiz bir şekilde bir gece göz altında kalmıştır. Düşünce özgürlüğü teminat altına alınmamış toplumlarda bu tarz uygulamaların toplumları her anlamda geriye götüreceği bilinmelidir.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye'de basın ve düşünce özgürlüğünün güvencesi olan gazetecilere neden saldırılmaktadır?
- 2) Türkiye'de her yıl kaç gazeteci ve basın emekçisi göz altına alınmaktadır?
- 3) Türkiye'de mevcut durumda kaç gazeteci ve basın emekçisi tutukludur?
- 4) Türkiye'de mevcut durumda kaç gazeteci ve basın emekçisi hükümlüdür?
- 5) Türkiye'de adli kontrol ve denetimli serbestlik kapsamında özgürlüğü kısıtlanan gazeteci ve basın emekçisi sayısı kaçtır?
- 6) Türkiye'de dijital materyallerine el konulmuş ancak 2020 yılı itibarıyla materyalleri iade edilmemiş gazeteci sayısı kaçtır?
- 7) Gazeteci Oktay Candemir'in dijital materyalleri iade edilecek mi? Ne zaman iade edilecek?
- 8) Pandemi koşullarında haklarında herhangi bir hüküm olmayan gazetecilerin gözaltında tutulmaması ve tutuklu kalmaması amacıyla bir çalışma yürütecek misiniz?
- 9) Türkiye'nin basın endeksinde çok gerilerde olmasının nedenleri arasında gazetecilere yönelik saldırıların etkisi nedir? Bu saldırıların durdurulması amacıyla bir girişim başlatacak mısınız?
- 10) Türkiye'de haksız ve hukuk dışı gözaltı, tutuklama ve hüküm verme nedeniyle hakkında yaptırım uygulanan kamu görevlisi, savcı ve hakim sayısı 2019-2020 yılları için kaçtır?
- 11) Yapılmış haksız ve hukuksuz göz altılarının tazmin edilmesi için yürütülen bir çalışmanız mevcut mudur?
- 12) Bakanlığınızın Türkiye'de gazetecilere ve basın emekçilerine yönelik saldırı ve hak ihlallerini raporlama çalışmaları mevcut mudur?
- 13) Gazetecilerin yorum ve analizlerinde iktidarın övülmesi gibi bir zorunluluk yoksa muhalif gazetecilere yönelik saldırıların hukuki gerekçeleri nelerdir?
- 14) TV dizi karakterlerine yönelik değerlendirme, analiz ve yorum yapmanın gazeteciler için belirlenmiş kısıtları mevcut mudur? Bu kısıtlamaların hukukî dayanakları nelerdir?